

(obe Bernátová 1974). 27a., 27b. Viac lokalít. 28. Brodno, vrch Brodnianka (Chrtek et Chrtková Preslia 39: 199, 1967). – Mokrad – Dolný Kubín (S z o n t a g h 1863: 1075). – Kubínska hola N (Greibenščikov et al. Biol. Práce Slov. Akad. Vied 2/5: 68, 1956). – Medzihradné (S z o n t a g h l. c.). – Oravská Polhora (Stein 1873: 122; M i g r a, Oravské Múz. 2: 53, 1983). – Zubohlava. – Bobrov (S z o n t a g h l. c.). 30a. Prešov (S z a b ó 1939: 228). 30c. Viac lokalít. 31. Stakčín. – Nová Sedlica (obe Soják 1957–1960).

Ú ž i t k o v o s ť. Listy (*Folium belladonnae*), vňať (*Herba belladonnae*) a korene (*Radix belladonnae*) sú officinálne drogy. Obsahové látky tvoria veľmi jedovaté alkaloidy, z nich predovšetkým L-hyoscyamín, ktorý sa sušením mení na atropín. Účinné sú ďalej scopolamín, apatropín, beladonín, tropín, skopín, metylpyrolín a i. Prípravky z drogy sa používajú na odstránenie kŕčov hladkého svalstva. List je zložkou antiastmatických prípravkov, ako sú antiastmatické cigarety a tabletky Antasthmán. Vzhľadom na to, že rastlina je prudko jedovatá, vyžaduje si osobitnú manipuláciu, v ľudovom liečiteľstve je droga prísne zakázaná.

3. Scopolia J a c q.

Skopólia

(SPRACOVALI V. BANÁSOVÁ, K. GOLIAŠOVÁ)

1. Scopolia carniolica J a c q.

Skopólia kranská

lc.: Tab. 40. fig. 1, p. 450

Scopolia carniolica J a c q. Obs. Bot. 1, p. 32, 1764.

Trvácá bylina s hrubým, vodorovným podzemkom. Byľmäsitá, jednoduchá alebo len v hornej časti rozkonárená, 20–60 cm vysoká, holá, zriedkavo roztrúsene chlpatá. Listy striedavé, celistvé, dolné listy šupinovité, sediace, podlhovasté, malé, horné listy krátko stopkaté, elipsovité, vajcovité až obrátene vajcovité, celistvookrajové alebo pri vrchole listu s 1–2 asymetrickými zubmi, 20×8cm veľké, holé, sivozelené. Kvety jednotlivé, pazušné, dlho stopkaté, kvetná stopka zohnutá. Kalich zvončekovitý, 5-zubý, ± 10 mm dlhý, zuby kalicha ± trojuholníkovité, tupo končisté. Koruna rúrkovito zvončekovitá, 15–25 mm dlhá, na vonkajšej strane hnedá až fialovohnedá, lesklá, v hrdle koruny žltozelená až hnedozelená, lem koruny 5-zubý. Tobolka guľovitá, viečkatá, dvojpuzdrová, mnohosemenná, ukrytá v trvácom kalichu.

C h r o m o z ó m y: 2n = 48, okr. 31, Ulič (Murín et Májovský in Májovský et al. Acta Fac. Rerum Nat. Univ. Comeniana, Bot. 26: 36, 1978).

B i o l ó g i a, e k o l ó g i a, f y t o c e n o l ó g i a. Hemikryptofyt, efemeroid (s dĺžkou života ca 3 mesiace). Kvitnutie koniec apríla–máj. V jednej tobolke je v priemere 26 semien, klíčia zriedkavo. Rozmnožuje sa prevažne vegetatívne, úlomkami podzemkov. Rastie na plytkej pôde na skalách, v skalných puklinách, sutinách, na jar na vlhkých, podmáčaných, humózných pôdach, v machových vankúšikoch, ktoré